S T A T S T J E N E S T E M A N N E N

Nr.4. Oslo, 19. februar 1945. 2. årgang

Mordene. Atter har tyskerne - i samarbeid med de hjemlige nasister - begått en usjerning så rå og umenneskelig at den vil virke som et sjokk på hele den siviliserte verden. Som hevn for drapet på statspolitisjef Marthinsen er det skutt ialt 33 mann - 33 nordmenn som ikke hadde det ringeste med drapet på Marthinsen å gjøre. Dødslistene omfattet som kjent ialt 34 personer, men en av de dømte - Stensrud - var en beryktet nasist og forbryter, hvis navn ikke fortjener å nevnes i samme åndedrett som de øvriges. Av disse 33 er det på det rene at fire - nemlig høyesterettsadvokatene C.F.Gjerdrum og J. Vislie, overlæge Sæthre og direktør Kaare Sundby - ble hentet i sine hjem om ettermiddagen samme dag som Marthinsen var skutt, og ble myrdet umiddelbart etterpå. Når tyskerne i sitt offisielle kommunikke hevder at disse fire nordmenn ble dømt ved særdomstol for bestemte forbrytelser, da er det løgn - bevisst og åpenbar løgn. Forfalskningen er så gjennomsiktig at den neppe kan være beregnet på andre enn tyskernes eget publikum, og kan kanskje tas som uttrykk for at det selv i disse moralsk forkrøblede kretser ville reagøres hvis den rette sammenheng ble kjent. Også vi nordmenn er blitt sløvet i krigens år. Det er jo heller ikke første gang at tyskerne har myrdet uskyldige nordmenn i ren terrorhensikt. Allikevel opprøres vi i vårt innerste over det dom er skjedd, vi krenkes i vårt menneskeverd ved tanken på at slikt kan utføres av vesener som sier seg å tilhøre samme art og rase som oss selv. At udåden skulle tvinge oss til ettergivenhet i sluttkampen, er en tanke så absurd at den ikke kunne være unnfanget av noe annet intellekt enn det tyske, med dets rent patologiske mangel på evne til å sette seg inn i høyere sjelsfunksjoner enn den det selv representerer. Tvert imot - vi kan ikke la være å spørre oss selv: hvor lenge skal vi rolig se på at disse vesener huserer som de vil her i landet og myrder de beste av våre landsmenn, hvor lenge skal vi måtte spille rollen som underkuede og lydige vasaller - uten å gripe til de midler som tross alt står til vår rådighet, og som vil bringe oss i åpen kamp på liv og død med undertrykkerne? Vi har disciplin nok til å vente til ordren kommer - om den kommer. Men hvis vi får ordren, da vil minnet om de 33 myrdede landsmenn stå som fakkel i kampen - et samlingspunkt for alle gode krefter og en kilde til mot og hensynsløshet i oppgjøret med de skyldige. Dette skjønner tyskerne kanskje ikke. De anerkjenner jo ingen annen makt enn våpenmakten og forstår ikke annet språk enn våpnenes tale. Men glemmer de, at de tyske våpen ikke lenger behersker Europa? Er de klar over at deres fremferd med stadig våknere samvittighet blir registrert av opinionen i de nøytrale land, at disse land ved sin holdning vil kunne påvirke krigens gang i ikke ubetydelig grad, og at den tyske våpenmakt betyr en stadig mindre trussel for de nøytrale stater når de skal bestemme sin politikk under krigens siste fase? Og har tyskerne ennå ikke gjort seg fortrolig med det faktum at store deler av deres eget land nå er okkupert av landets fiender - våre allierte? For hver nordmann som blir drept av tyskerne, har våre allierte makt til å ta repressalier overfor en tysker - eller flere. Går tyskerne ut fra som en selvfølge at våre alliertes høyere krigsmoral vil hindre at deres egne metoder blir anvendt på dem selv? Muligens har de i tilfelle rett i dette. Men kanskje også det syn nå vil måtte trenge seg frem, at det er en dårlig moral som lar noe middel være uprøvet når det gjelder å sette en stopper for undermenneskenes mord på uskyldige borgere i de okkuperte land. Hvis tyskerne ikke har tatt denne mulighet i betraktning, skulle de iallfall ha grunn til å gjøre det nå, ettersom stadig større deler av deres eget land kommer i våre alliertes besittelse.

Forrædernes lønn. Det går neppe en dag uten at nasipressen anslår sine mest høyspente strenger til lovprising av våre såkalte "frontkjempere" - disse kjekke, germanske gutter som ut fra de mest idealistiske motiver setter livet inn i kampen for fører, folk og fedreland. Det er jo riktig nok at det er med livet som innsats de herrer frontkjempere har meldt seg til

k krigstjeneste - om enn også på en noe annen måte enn nasipressen forutsetter. Verdien av de liv som her ofres får imidlertid enhver ha sin mening om, det gjelder nok i stor utstrekning liv som - hvis de ikke var blitt offret for føreren - ville ha vært tilbragt bak fengselsmurene, i tvangsarbeidsanstalter eller under bruene ved Akerselva. Og kanskje er det taktløst å gjøre oppmerksom på at de herrer idealister tross alt ikke er uten materielle fordeler som vederlagk for at de har meldt seg til vepnet kamp mot sitt eget land. Vi husker alle hvordan de som først meldte seg til "Regiment Nordland" ble lokket med bl.a. en større bondegård som lønn for vel utført landsforrederi (dette løfte har det forresten senere vært merkelig stille om). Men alle er sikkert ikke klar over i hvilken utstrekning nasilovgivningen også senere har funnet det nødvendig å støtte opp under idealismen med løfter om jordiske goder. Vi finner derfor grunn til å regne opp de viktigste av de forordninger og lover som er gitt på dette område. Innholdet fremgår som regel med tilstrekkelig tydelighet av overskriften. Hvor dette ikke er tilfelle er hovedinnholdet tilføyd i parentes. Altså i kronologisk orden:

1) Forordning av 21/1-1941 om utstedelse av artiumsvitnesbyrd for elever av 3.gymnasium som skal tjenestgjøre i Regiment Nordland. 2) Do.av 1/2-1941 om tjeneste i Regiment Nordland (mindreårige trenger ikke samtykke av foresatte for å la seg verve, arbeidstakere kan slutte uten oppsigelse og beholder alle rettigheter overfor sykestrygd, arbeidsledighetstrygd, fagforeninger og faglige understøttelseskasser m.v.). 3) Do.av 11/6-1941 om forbud mot at arbeidere blir berøvet sin stilling p.g.a. tjenestgjøring i Norges SS og om lønn i tjenestetiden (lønnen betales av arbeidsgiveren). 4) Do.av 18/7-1941 om familieunderhold for frivillige i Den norske Legion. 5) Do.av 27/11-1941 om vitnemål for bestått avgangseksamen ved høgre almenskole for elever som skal gjøre tjeneste i Regiment Nordland eller Den norske legion. 6) Do.av 19/1-1942 om visse spørsmål som gjelder frivillig krigstjeneste (omtrent samme innhold som nr.2). 7) Lov av 26/2-1942 om utsetting av tvangsfullbyrdelse overfor krigsfrivillige (meget aktuell). 8) Do. av 7/5-1942 om opptjent eksamensansiennitet for studenter og høgskoleelever som har tjenestgjort i Regiment Nordland, Den norske Legion og tilsvarende tjeneste. 9) Do.av 21/11-1942 om ugyldighet av oppsigelse m.v. fra stilling p.g.a. tjenestgjøring i Førergarden. 10) Do. av 21/1-1943 om skattefritaking for krigsfrivillige. 11) Do. av 25/2-1943 om vern om praksis for læger, tannlæger og veterinærer som gjør militærtjeneste i Norge eller andre steder med regjeringens godkjennelse. 12) Do. av 18/3-1943 om universitets- og høgskoleeksamener for krigsfrivillige 13) Do. av 1/4-1943 om opptagelse av krigsfrivillige som elever og studerende ved læreanstalter (fortrinnsrett). 14) Do.av 15/7-1943 om sykestrygd for personer som gjør tjeneste i Waffen SS og Den tyske vernemakt. 15) Do. av 25/8-1943 om forbud mot oppsigelse av arbeidere som innkalles til hirdtjeneste. 16) Do.av 14/10-1943 om tjenesterettigheter for off. tjenestemann som utfører frivillig krigstjeneste (tjenestemannen beholder under krigstjenesten alle tjenesterettigheter og skal etterpå ha et lønns- og ansiennitetstillegg svarende til 3 ganger krigstjenestetiden).

I tillegg til dette er det jo ikke mer enn rimelig at frontkjemperne også etter hjemkomsten fra en mer eller mindre reell krigstjeneste, har ekstrarasjoner av enhver art, og at familien har adgang til å bruke deres rasjoneringskort når de er borte. Det er heller ikke egnet til å forbause, at de gjennom "Frontkjemperkontoret" stadig mottar gaver og understøttelser som er skaffet til veie gjennom mer og mindre frivillige bidrag - bl.a. fra kommunene. Og vi har naturligvis ingen grunn til å beklage oss over at de herrer kan begå når sagt hvilke forbrytelser og pøbelstreker de ønsker - uten at politiet skrider inn.

Det er ikke så meget for å ramme frontkjemperne selv at vi trekker frem dette. Deres forhold blir i grunnen hverken verre eller bedre fordi om de mottar materielle fordeler som følge av forrederiet. Men de ansvarlige myndigheter og deres lydige redskaper får så meget større ansvar når de ved den slags midler lokker ubefestede sjeler til å begå en forbrytelse som av nesten alle deres landsmenn betraktes som kvalifisert landsforrederi, og som synes å måtte føre offeret inn i den visse død - hva enten døden finner sted som "heltedød" eller på en noe mindre heroisk måte.

Siste akt. Ved "statsakten" 1 februar 1942 fikk vi ministerpresident og ministre istedenfor konstituerte statsråder. Dagen er senere blitt feiret som vår største nasjonale minnedag, "større enn 17.mai, større enn 7.juni" som føreren selv uttryke det. Iår var planene større enn noengang. Ny statsakt forestod. Føreren skulle bli statssjef og han skulle opprette et nytt departement - forsvarsdepartement! - han var selv hos Hitler for å ordne de siste formalia. Dessuten skulle stortingsbygningen stilles til disposisjon for det fri Norge. - Vi unnlot å bringe noen forhåndsomtale av begivenheten, da vi hadde våre tvil om det hele kunne forløpe planmessig etter den siste tids utvikling på frontene. Og ganske riktig: Føreren fikk selv forfall, Terboven uteble og de store sensasjoner likeså. I Stortinget foregikk en makaber forestilling med en avdelingssjef i Reichskommissariat og innenriksminister Vasbotten som hovedaktører. Bygningen ble overlevert og det norske flagg heist - etter et pinlig opphold før man fant flagget. Det ble fra begge sider talt atskillig om det symbolske ved begivenheten. Det var meningen at symbolikken skulle føres videre ved at innenriksministeren - søn av Stortingets kontorsjef - skulle flytte inn i bygningen med sitt departement. Men det viste seg at noe slikt var ugjørlig på grunn av den tilstand som bygningen var i da tyskerne forlot den. De tok med seg lamper, gardiner, møbler, gulvtepper og alt som var løst, ja de boret til og med ut en del låser m.v. Også brenslet tok de med. Vannet måtte derfor tappes av sentralvarmeanlegget for at dette ikke skulle fryse. Overalt var der skittent. Ellers er lagtingssalen bygget om og de gamle ornamenter på veggene der hakket bort. Salen har vært brukt til tyske brylluper og liknende forestillinger. N.S.myndighetene får altså foreløbig ingen glede av bygningen. Den må pusses grundig opp før den kan tas i bruk. Dette var nok det mest symbolske ved overleveringen.

Se opp for angivere. Der foreligger beviser for at økonom G.A.Reichelt og assistent Sigrid Moen i Innenriksdepartementet har drevet angiveri mot folk som ikke tilhører det statsbærende parti. Reichelt er en fallert kjøpmann som også har forsøkt seg som legpredikant. Fru Moen har lidt skibbrudd på det ekteskapelige område. Begge har deretter på sine gamle dager fattet interesse for politikk og er slått inn på den offentlige løpebane i den nye tid. Vi advarer mot disse personer.
Likeså må vi advare mot sekretær Toralf Ansger Christiansen i Næringsdepartementets Personalkontor, hvor han sannsynligvis er anbragt som politisk kontrollør. Han er medlem av N.S. og farlig. Han skal ha vært i Quislings garde og tilknyttet SD. Det er grunn til å tro at han virker som provokatør og forsøker å komme inn i illegale kretser i Oslo. Han skal bl.a. ha opptrådt med falsk legitimasjonskort under navnet Knut Berge, agent, 20 år, adr. Skøyen. Hr. Christiansen er i 25 års alderen.

Departementene er for en del opprettholdt temmelig uforandret i okkupasjonstiden, men der er også skjedd viktige endringer, således ved opprettelse av eget Politidepartement og av de to rene N.S.departementer: Kulturdepartementet og Departementet for Arbeidstjeneste og Idrett. Videre er Utenriksdepartementet og Forsvardepartementet forsvunnet. Vi husker fra unionstiden hvor meget av selvstendighetsarbeidet var konsentrert om å skaffe landet eget utenriksstyre og egen utenriksrepresentasjon. Opphevelsen av Utenriksdepartementet er i beste samsvar med den plass som tyskerne har tiltenkt oss i sitt nye Europa. Restene av Forsvars- og Utenriksdepartementene har sammen med et konglomerat av andre sakområder hørt under Innenriksdepartementet. Men nylig er den siste rest av Utenriksdepartementet opphevet. Det som var igjen er lagt under "førerens kanselli" under ledelse av "sendemann" "Støren som har etablert seg på Slottet.
Det sier seg selv at ingen norsk embetsmann med respekt for seg selv og for landets konstitusjon kan samtykke i å arbeide under slike forhold. De få gjenværende av Utenriksdepartementets embetsmenn har da også nektet å tjenestgjøre i "kansliet". Men én svikter: ekspedisjonssjef William Malthe Johannessen. Riktignok søkte og fikk han permisjon den korte tid som er igjen til han faller for aldersgrensen. Ikke desto mindre fortsetter han arbeidet i permisjonstiden. Han har tidligere ytet bidrag til den "norske" legion og hans krypende tjenestvillighet overfor N.S. er vel kjent. Det er unyggelig å tenke på hva som kunne ha hendt her i landet, hvis alle norske embetsmenn hadde vært av samme støpning som hr. Johannessen.

En streng dommer. Vårt blad inneholdt ifjor sommer en notis om at justitiarius Helliksen i Oslo byrett var blitt fjernet som prisdommer i Hedmark og Opland etter at han av Prislagmannsretten var blitt ilagt erstatningsansvar for utilbørlig saksbehandling. Dette har øyensynlig gitt hr. H. blod på tann. Foranledigat ved en henvendelse fra kriminalkommandør Midtrød har han nylig overfor Riksadvokaten uttalt seg om de milde straffedommer. Det heter her bl.a.: "Min personlige mening er den at straffedommene i Norge overhodet ikke svarer til det europeiske nivå. Forbrytervennligheten - sent mentaliteten om De vil - er dominerende uten at den nye tid i så måte har medført synderlig endring. Det gjelder iøvrig både de milde straffer og de mange frifinnelser med nokså merkelig begrunnelse, hvor formentlig den nye Prislagmannsretten har rekorden.---"
Den nidkjære justitiarius utvikler videre hvordan en skjerpelse av dommene i tilfelle vil gjøre fengselsnøden enn mer prekær enn den allerede er. Der må andre botemidler til, og så kommer konklusjonen: "Jeg tror man vil slå i luften, hvis man under de ekstraordinære forhold kvier seg for å gripe til ekstraordinære midler og her mener jeg at veien er:
1. ved administrative forholdsregler å innvirke på livsforholdene, så der blir ferre lovovertredelser eks. ved at samfunnet ved manglende leveranser gjør inngrep i bedriftene istedetfor å anvende straff, at således kuene slaktes når de etter leveransene må betraktes som dårlige eller syke og således forhindres fra å spise opp de begrensede formengder for de ytedyktige besetninger (politiet lar selv de mest hårreisende mangler passere, fordi der skyldes på at kuene er syke, gjelle eller at der ikke kan skaffe for til dem utover det som går med til å opphold livet).
2. ved å anvende straffeformer som ikke nødvendiggjør fengselsopphold og som allikevel virker meget kraftigere eks. beslagleggelse av eiendommer og opphevelse av odelsretten.
3. ved at straffesaker i større utstrekning enn allerede skjedd avgjøres administrativt (eks. av politiet). For politiske forbrytelser har man adgangen, hvorfor ikke da også ved pris- og rasjoneringssaker, som idag har politisk karakter og ledes og reguleres fra London og av hjemmefront. Forutsetningen måtte da være at vedkommende avdeling av politiet ble NS innstillet kanskje ved at denne viktige del av politiets arbeide også overgikk til statspolitiet.
4. øket anvendelse av dødsstraff istedenfor å koste mat, hus og pleie til ca. kr. 30 pr. dag på krapylet.
Men dette er nok så radikale forslag at det ikke passer inn i våre straffe rettskyndiges A.B.C. --- Oslo byretts justitiarius-embete, 18. januar 1945 Heil og Sæl. Sign. Sverre Helliksen."

Tollskolen. Til utdannelse av funksjonærer i tolletaten holdes der særskilte kurser under ledelse av et undervisningsråd på 3 medlemmer. Også denne institusjon skal nå nasifiseres. Ifjor ble ett av rådets medlemmer fjernet til fordel for en N.S. tolder og som følge av ledighet ved dødsfall er i disse dager ytterligere en nasist kommet med i rådet. Ingen av disse to har noen som helst forutsetning for denne oppgave og om den sist oppnevnte - en viss hr. Velvang som er avansert til overtollkontrollør utelukkende p.g.a. sitt medlemsskap i partiet - er det en samstemmig oppfatning at han representerer det absolutte lavmål innen etaten. Han er imidlertid en ivrig tilhenger av den nye tid og vil nok av den grunn komme til å sette visse spor etter seg i undervisningen. Det er all grunn for våre toldere til å unnlate å søke opptagelse på skolen, så lenge denne har sin nåværende ledelse.

Rett mann på rette plass. Som ny politilæge i Oslo er konstituert N.S. mannen dr. Trygve Nielsen. Han skulle ha visse kvalifikasjoner for å omgås psykopater, for så vidt som han er morfinist som flere ganger er fratatt retten til å skrive resepter på alkohol og narkotika. Han var inntil nylig ansatt i det nye Medisinaldirektorat, men ble avskjediget derfra p.g.a. trusler og voldsom opptreden - bl.a. mot "medisinaldirektør" Østrem. Nå skal han altså i stedet slippes løs på forsvarløse arrestanter.